

УДК [792.83.02.026.11:39](=161.2:477)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-2-13>

Олександр ПЛАХОТНЮК,

orcid.org/0000-0003-4130-8653

кандидат мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua

Наталія СИРОТИНСЬКА,

orcid.org/0000-0001-9524-4574

доктор мистецтвознавства, доцент,

професор кафедри музикознавства та хорового мистецтва

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) nataliya.syrotynska@lnu.edu.ua

Людмила БЕЛІНСЬКА,

orcid.org/0000-0002-4716-6011

доктор історичних наук, доцент,

професор кафедри соціокультурного менеджменту

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) lyudmyla.belinska@lnu.edu.ua

УКРАЇНСЬКА ТАНЦЮВАЛЬНА КУЛЬТУРА ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ

У статті досліджено український народний танець як важливе джерело національних традицій, що виконує роль носія історичної пам'яті, етнокультурної ідентичності та духовних цінностей українського народу. Український танець розглядається в контексті ретранслятора народних звичаїв та традицій через призму обрядових дійств, що мають певне підґрунтя для перформативних мистецтв. Проаналізовано стародавні танці та дохристиянські вірування, які мали ритуальний характер, спрямований на пошану й поклоніння силам природи та язичницьким богам. Висвітлено важливе значення народних свят в контексті духовного відновлення та естетичного наповнення духовних потреб населення після виснажливої праці. Проаналізовано природний календар, який впливав на життєвий цикл та формував менталітет давніх народів, які заселяли терени сучасної України. Особлива увага приділена народним гулянням, посиденькам, вечорницям у складі щотижневого дозвілля як старшого покоління, так і молоді. Зазначено, що народні ігри, звичаї та обряди стали важливим підґрунтям для створення народно-сценічних постановок та вплинули на репертуар народних танцювальних колективів у майбутньому, ввійшли до репертуару театрів. В статті приділена увага регіональним особливостям танцювальної культури Полісся та Волині, Галичини та Буковини, Слобожанщини та Наддніпрянщини. Тому що ці етнографічні регіони певною мірою зберегли колорит національних форм. Зроблено висновок, що український танець виконує не лише художньо-естетичну, а й комунікативну, обрядову, виховну та ідентифікаційну функцію, що дозволяє йому залишатися актуальним засобом збереження національної спадщини в сучасних умовах. Український народний танець є унікальним культурним феноменом, що виконує функцію збереження, трансляції та актуалізації національних традицій, духовності та історичної пам'яті народу. Важливо відмітити, що через фактори формування нової спеціальності «Перформативні мистецтва», максимально інтегрувати український народний танець в сучасні освітні та мистецькі практики, з урахуванням його глибокого культурного змісту та історичної значущості. Народний танець слід розглядати не лише як сценічне мистецтво, а як живий носій нематеріальної культурної спадщини, що здатен впливати на духовний, загальнокультурний та інтелектуальний розвиток особистості.

Ключові слова: культура, мистецтво, театр, український народний танець, національні традиції, хореографія, перформативні мистецтва.

Oleksandr PLAKHOTNUK,

orcid.org/0000-0003-4130-8653

PhD. of Arts, Associate Professor;

Associate Professor at the Department of Directing and Choreography

Lviv Ivan Franko National University

(Lviv, Ukraine) oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua

Nataliya SIROTYNSKA,

orcid.org/0000-0001-9524-4574

PhD hab. in Arts, Associate Professor;

Professor at the Department of Musicology and Choral Art

Lviv Ivan Franko National University

(Lviv, Ukraine) nataliya.syrotynska@lnu.edu.ua

Lyudmyla BELINSKA,

orcid.org/0000-0002-4716-6011

PhD hab. of Historical Sciences, Associate Professor;

Professor at the Department of Socio-Cultural Management

Lviv Ivan Franko National University

(Lviv, Ukraine) lyudmyla.belinska@lnu.edu.ua

UKRAINIAN DANCE CULTURE AS A REPRESENTATIVE OF NATIONAL TRADITIONS

The article examines Ukrainian folk dance as an important source of national traditions, serving as a bearer of historical memory, ethnocultural identity and spiritual values of the Ukrainian people. Ukrainian dance is considered in the context of a transmitter of folk customs and traditions through the prism of ritual actions that have a certain basis in the performing arts. Ancient dances and pre-Christian beliefs that were ritualistic in nature, involving worship and reverence for the forces of nature and pagan gods, are analysed. The importance of folk festivals in the context of spiritual renewal and aesthetic enrichment of the population after exhausting labour is highlighted. The natural calendar, which influenced the life cycle and shaped the mentality of the Ukrainian people, is analysed. Particular attention is paid to folk festivals, gatherings, and evening parties, which constituted the weekly leisure activities of both the older generation and young people. It is noted that folk games, customs and rituals became an important basis for the creation of folk stage productions and influenced the repertoire of folk dance groups, entering the repertoire of theatres.

The article focuses on the regional features of the dance culture of Polissya and Volyn', Galicia and Bukovina, Slobozhanshchyna and Naddnyprianshchyna, which have preserved the colourfulness of national forms. It is concluded that Ukrainian dance performs not only artistic, aesthetic, communicative, ritual, educational and identification functions, which allows it to remain a relevant means of preserving national heritage in modern conditions. Ukrainian folk dance is a unique cultural phenomenon that performs the function of preserving, transmitting and actualising national traditions, spirituality and the historical memory of the people. It is important here, through the factors of forming a new speciality of 'Performing Arts', to integrate Ukrainian folk dance into modern educational and artistic practices, taking into account its deep cultural content and historical significance. Folk dance should be viewed not only as a performing art, but as a living carrier of intangible cultural heritage that can influence the spiritual, cultural and intellectual development of the individual.

Key words: culture, art, theatre, Ukrainian folk dance, national traditions, choreography, performing arts.

Постановка проблеми. В сучасних умовах активних глобалізаційних процесів формування нової спеціальності «Перформативні мистецтва» в системі освіти і науки постає гострим питанням, пов'язаним з ризиком втрати національної ідентичності та зі збереженням українського народного танцю як одного із фундаментальних її явищ. Культурна глобалізація послаблює етнічну ментальність українців, посилює полікультурність та позбавляє людину зв'язків із власним культурним ареалом. Рівень культурного, духовного та інтелектуального розвитку особистості, безпосередньо

залежить від збереження української ментальності та самобутності засобами національної культури. Українська народна хореографія є частиною національної культури, яка увібрала автентичні звичаї та традиції у свою нематеріальну культурну скарбницю.

Особлива увага прикута до проблеми збереження та осмислення українського народного танцю як феномена національної пам'яті, ідентичності та духовності. Національний танець є не лише мистецькою формою, функцією транслювання народних цінностей, світогляду та істо-

ричного досвіду; а й є тим підґрунтям, на якому формуються всі новітні явища культурного розвитку сьогодення. Водночас, спостерігається певне зменшення уваги до народного танцю як важливого ресурсу національної культури в науковому, освітньому, театральному та суспільному середовищі. Відсутність системного підходу до вивчення українського танцю як феномену національної культури, а також загроза витіснення традиційних хореографічних форм сучасними стилями хореографії потребує поглибленого аналізу цього питання. Особливо важливим є осмислити значення українського танцю не лише як сценічного мистецтва, а й як живого носія національних культурних традицій.

Аналіз досліджень. Дослідженням українського танцю в якості носія національних традицій займалися багато вітчизняних науковців. Зокрема, В. Верховинець зібрав і систематизував лексику народної хореографії та описав ряд фольклорних танців, надавши для них музикальний супровід (Верховинець, 1990). К. Василенко висвітлює ґрунтовне дослідження рухів українського танцю з їх унікальними назвами (Василенко, 1996). А. Гуменюк опублікував 140 українських танців із жанровою і тематичною класифікацією, додавши два теоретичних розділи. К. Балог опублікувала народні та сюжетні танці Закарпатського регіону (Українські ..., 1969). Ключові аспекти вивчення проблеми в контексті новітніх викликів відображені у працях сучасних науковців О. Афоніної (Афоніна, 2016: 45–49), О. Бойко (Бойко, 2018: 106–111), Р. Береста, О. Квецько (Квецько, 2021: 43–49), С. Куценко (Куценко, 2020: 15–19), І. Пісклова (Пісклова, 2013: 156–166), О. Плахотнюка (Плахотнюк, 2010: 97–103; 2021: 4–8), Л. Савчин (Савчин & Самохвалова, 2021: 98–105), А. Шевчук (Шевчук, 2023: 28–41), Н. Шевченко (Шевченко, 2019: 42–47). Однак, роль народного танцю як джерела збереження, трансляції та актуалізації національних традицій потребує подальшого вивчення у світлі новітніх тенденцій розвитку сучасної української хореографії та формування нової спеціальності, що спрямована на вивчення перформативних мистецтв.

Мета статті полягає у дослідженні феномена українського народного танцю в якості носія національних традицій у культурному, історичному та соціальному контекстах як невід’ємної історичної складової перформативних мистецтв.

Виклад основного матеріалу. Багатовікова історія українського народу сягає дохристиянських часів, увібравши в себе стародавні знання з національного побуту, кухні, традиційного

вбрання, сімейних звичаїв, календарних свят, обрядів та народного театрального дійства. Духовна культура українців закарбована в їх звичаях та традиціях, що завжди посідали важливе місце у життєвому циклі наших пращурів. Обряд одруження, народження дитини та похорон були найважливішими та мали для українців першочергове значення, тому вони вдало інтегрувалися в народні звичаї та традиції.

Культурна глобалізація що носить космополітичну ознаку танцювальної культури в мистецькому просторі сучасності і визначається категоріями приналежності через нове прочитання архайстично-традиційних поглядів на збереження народного танцю, формування новітнього етносвітогляду для сприйняття фольклорного танцю України, кожного національного осередку, етнічної групи в мистецькому просторі сучасності. На ці процеси впливають результат розвиненості технологій відео– і теле-фіксації, мережі Інтернет, що розширюють можливості фіксації фольклорного танцю, його популяризації та донесення до глядачів всього світу (Плахотнюк, 2021: 8). Це з одного боку. А з іншого, в масиві сучасних напрямів хореографічного мистецтва український танець поступово відходить на другий план.

Перші танці українського народу, як, зрештою і дохристиянські вірування, були тісно пов’язані з обрядовими поклоніннями природним силам. Вони були своєрідним ритуалом великої поваги та шани, безмовним проханням задля заступництва у лихі часи. Як зазначає І. Пісклова: «Фольклорний танець українців пройшов складний шлях розвитку. Він утворився ще в проукраїнському язичницькому середовищі, де виступав як важливий елемент. У танці прадавні українці прославляли богів, ототожнювали себе з навколишнім середовищем, намагалися вплинути на перебіг подій у суспільному житті» (Пісклова, 2013: 160).

Після хрещення Русі танцювальні традиції не зникають, а трансформуються й інтегруються в побутові, родинні та календарні обрядові дійства. Свята зимового та літнього циклу завжди супроводжувалися обрядовими хороводами із особливою символікою, що закладена в традиціях святкування, зокрема, колядуванням, «масляної», «Івана Купала» тощо. Поряд з календарними дійствами існував весільний обряд, на якому виконувався «покривальний танець», що символізував набуття дівчиною статусу жінки.

Протягом історичного шляху старше покоління системно передавало молодому любов до праці, прививало почуття гостинності та виховувало волелюбні риси характеру. Свята відігравали роль

естетичного та духовного наповнення, дозволяли проявити свої почуття, різні таланти та здібності. Особлива шана і повага проявлялась по відношенню до жінки шляхом влаштування «посиденьок», під час яких господині могли повноцінно відпочити та розважитись. Також, під час дозвілля чоловіки влаштовували зібрання членів сільських і міських громад задля святкового спілкування, які мали назву «братчина». Зазвичай вони влаштовували збори на церковному дворі, де обговорювали справи громади, а надалі влаштовували обрядові дійства із зверненням до своїх святих-покровителів про допомогу та благословення на успішне вирішення буденних справ. У більшості випадків ці дійства носили театральний характер, де дійові особи тісно взаємодіяли з всіма учасниками, що і є притаманним для сучасного перформенсу. Важливою частиною цього заходу був спільний молитовне стояння, після якого влаштовували святкове застілля із обрядовим напоєм під назвою «канунний мед».

Одним із найулюбленіших зібрань молоді були вечорниці, які починались зі свята Покрови (14 жовтня) і тривали до весняних польових робіт. Взагалі вечорниці не були однотипними, а мали різний характер відповідно до певної події чи свята. Умовно можна розділити святкові вечорниці на: недільні (які влаштовувались у неділю), весільні (які проходили у сезон весіль), прощальні, коли проводжали товариша в рекрути, та празникові. На буденних святах молодь займалася прядінням та вишиванням, а на святкових – відпочивали, розважались, з'ясовували стосунки, співали, грали та танцювали. Окрім релігійно-культурного характеру танець носив великий соціальний характер через який молодь інтегрувалась в суспільство про це свідчить символічність танцювальних рухів та фігур, де яскраво проявляються його давні історичні корені, чітко виражені власні та унікальні культурні уподобання, етнокультурні надбання та запозичення, висвітлення буденного життя й побуту, оспівування мужності й звитяги, народних звичаїв й обрядів, надій та сподівань на краще майбутнє (Берест, Плахотнюк, Берест, 2022: 173–174).

У зимову пору року молодь влаштовувала багаті святкові вечорниці-грища, які нагадували народний бал, на якому співали, танцювали, переодягалися в дідів і солдат, з розрахунку на 50–60 гостей. На Полтавщині грища тривали майже два тижні, до яких дуже старанно готувалися, запрошуючи музикантів на весь період святкування. Після закінчення грищ знову продовжувались буденні вечорниці, що тривали аж до Великого посту.

З усіх святкових вечорниць найулюбленішими для молоді були вечорниці на день Катерини та Андрія, які супроводжувались різними складними обрядами і ворожінням про майбутню долю та омріяне одруження. Вважалося, що на день Катерини здебільше ворожили парубки а на Андрія – дівчата. На Київщині у свято Андрія дівчата ходили «циганувати», щоб зібрати продукти для застілля. Обмазували обличчя сажено, ворожили, співали та танцювали, отримуючи за це мед, борошно та мак. Зазвичай молодь ходила до односельців, які любили жарти й залюбки приєднувались до розваг.

Після холодів, коли розтавав сніг, починалися вуличні зібрання, які тривали до пізньої осені. На Київщині дівчата, дотримуючись стародавніх звичаїв, співали веснянки й в обраному місті заковували горщик каші, прибивали його металевим стрижнем і спалювали жмут соломи, таким чином проганяючи зиму та розпочинаючи гуляння. На відміну від вечорниць, йдучи на вулицю, не брали ніякої роботи, а тільки відпочивали, співали, танцювали й розважались. «Молодь, яка ходила на заробітки у сусідні села чи до міста, приносили звідти нові пісні й танці. Таким чином, окрім «козачка», «метелиці», «горлиці», «гопака», та інших місцевих, власне українських танців, по всій Україні поширилися «польки», «краков'як», «па-деспань»...» (Ілюстрована енциклопедія, 2014: 231). У великих селах кожен куток мав свою вулицю, тож вони, збираючись увечері, намагалися переспівати один одного, подеколи, до самого ранку. На вулиці співали, танцювали, гойдалися, розповідали казки, небилиці та грали в різні ігри.

Дівчата мали найулюбленішу забаву – це плетіння вінків, під час якого вони не тільки співали, а й мріяли про кохання. Збирання квітів для вінка поєднувалось зі збором лікувальних трав та ягід. За народним повір'ям, вінок мав бути сплетений із живих квітів, що мало давати йому силу захистити від злих намірів людей та «нечисті», перетворюючи його на своєрідний оберіг. Виготовлення весільного вінка мало ціле обрядове дійство, під час якого вплітався барвінок – символ вірного кохання. Під спів обрядових пісень, вінок ставав оберегом від «злого ока» для молодої та був символом її краси і честі.

Хлопці (на відміну від дівчат) розважались різними бешкетними вчинками. То бійку-гру влаштовували, то грюкали у вікна, а коли хтось виглядав, обливали водою або чорнили обличчя сажкою. Але такі пустощі, зазвичай, хлопцями робилися один день на рік – на свято Андрія – бо в той день нікому не можна було ображатися на парубків.

Найулюбленішою забавою підрастаючого покоління були народні ігри, які ставали своєрід-

ною школою засвоєння важливих життєвих навичок. За допомогою народних ігор діти вивчали скоромовки, вірши, лічилки, розвивали пам'ять та математичні здібності. Такі ігри супроводжували свята та обряди, де їх зміст наповнювався переважно землеробськими традиціями та природними явищами календарного циклу. О. Плахотнюк зазначає: «відображення не простої тематики і, в водночас, актуальної тематики героїко-патріотичного спрямування, засобами хореографічного мистецтва хореографами-постановниками, танцівниками використовуються новітні технології та форми сучасного танцю» (Плахотнюк, 2020: 103).

Всі (без виключення) звичаї та традиції стали важливим підґрунтям для народної хореографії – саме вони покладені в основу танцювальних форм, набувши статусу зримого історичного екскурсу, та постали відображенням соціального життя минулої епохи. Український танець є невід'ємною складовою народної культури, він віддзеркалює історичний досвід, світогляд, побут та характер народу, зберігаючи його національні традиції та ідентичність.

З часом українські танці набули регіональних відмінностей, де кожен регіон зберіг власні особливості. Як зазначають автори статті Л. Савчин та А. Самохвалова: «Український народний танець не лише зберігає традиції, акумулюючи мистецькі елементи певної регіональної культури. Він міцно береже провідні складові творчих чинників як джерело духовного світу, по-новому висвітлюючи прагнення певних територій і етносу на основі перебігу часопросторової конструкції історико-культурної динаміки» (Савчин, Самохвалова, 2021: 100).

Кожен регіон України сформував власні танцювальні традиції, які відрізняються унікальною самобутністю та місцевим колоритом. В книзі О. Голдрича зазначено, що «Стилістичні умови того чи іншого виду народного мистецтва формуються залежно від характеру праці, побутових умов, в яких живуть люди того чи іншого району, а також від суспільно-економічних і культурних взаємозв'язків сусідніх народів» (Голдрич, 2003: 40).

Полісся та Волинь характеризуються досить строкатими, ритмічними танцями, які досить схожі на танці центрального регіону із поєднанням хореографічних традицій етнічних груп Прикарпаття, а також польського танцювального мистецтва. В народній хореографії цього регіону використовуються вигуки та плескання в долоні, що впливають на емоційний стан артистів й глядача, надаючи хореографічному твору жвавості, легкості й бадьорості.

Галичина та Буковина мають яскраво виражену музично-пластичну експресію зі своїми традиційно-побутовими особливостями, що можна побачити у фольклорі, звичаях, обрядах, одязі, житлі та народному мистецтві. Матеріальна культура цього регіону нерозривно пов'язана з духовними традиціями та звичаями.

Слобожанщина та Наддніпрянщина зберегли у своїх танцювальних традиціях елементи ярмаркової масової культури, де танець був не тільки частиною розваг й формою суспільного представлення свого роду цілого театрального дійства. Як наголошує І. Пісклова «Крім наукових джерел, комплексне враження щодо фольклорних особливостей побуту життя народу Слобожанщини, а також України загалом, формується завдяки творам художньої літератури... Адже в них зображено суттєві прояви культурної традиції слобожан: звичаї, повір'я, культурні звички дворян і селян Харківської губернії» (Пісклова, 2013: 159).

Закарпаття демонструє колорит національних традицій тих народів, що там проживають. Як зазначила К. Балог «У народному мистецтві краю переплелись у єдиному вінку твори, в яких зберігся колорит корінних національностей, що тут проживають. У першу чергу – це русини, українці, угорці, румуни, словаки, німці, які століттями живуть, трудяться разом, разом відзначають свята, виконують обряди і таким чином запозичують, переймають один у одного мелодійну музику, танцювальні рухи, трактуючи їх по-своєму, на свій лад» (Балог, 1998: 7).

Отже, українські народні традиції різних регіонів створюють барвисту палітру танцювальної культури, яка не лише відображає стилістичні вподобання кожного регіону, а й формує підґрунтя етнічної само-усвідомленості молодого покоління. А. Шевчук зазначає: «Характеристика українських хореографічних традицій (поєднання в мистецьких творах стабільних і змінюваних компонентів, функціонування в культурі хореографічних канонів, зразків, варіантів з певною метою, у визначених групах та умовах суспільного життя) дозволило визнати їх актуальність у сучасній культурі, освіті, соціальній ситуації й таким засобом, що мають стати доступними кожному українцю і завдяки цьому здійснювати вплив на особистісний розвиток, зокрема на формування національної ідентичності дітей, молоді, людей старшого покоління» (Шевчук, 2023: 29).

Український танець уособлює духовні цінності народу, виконує роль збереження національної культурної спадщини та є носієм історичної пам'яті.

Висновки. Таким чином можна зробити висновки, що український танець є важливим складником національної культури, який акумулював історичну, етнографічну та духовну спадщину народу. Зразки фольклорного танцю стали ретранслятором обрядових дійств та звичаїв у танцювальний простір сучасності, який не тільки уособлює традиційні цінності, а й формує світогляд молодого покоління. Танцювальна культура з барвистою регіональною палітрою передає архаїчні уявлення про культурні звичаї локальних осередків, що розширюють мистецькі кордони та збагачують культурну спадщину українського народу. Збереження, вивчення та популяризація народної танцювальної культури має важливе значення для формування національної свідомості, патріотичного виховання молоді та безперервного творчого діалогу між поколіннями.

Український народний танець є унікальним культурним феноменом, що виконує функцію збе-

реження, трансляції та актуалізації національних традицій, духовності та історичної пам'яті народу. За таких умов важливим постане через фактори формування нової спеціальності «Перформативні мистецтва» максимально інтенсивно інтегрувати український народний танець в сучасні освітні та мистецькі практики, з урахуванням його глибокого культурного змісту та історично-символьної значущості. Народний танець слід розглядати не лише як сценічне мистецтво, а й як живий носій нематеріальної культурної спадщини, що здатен впливати на духовний, культурний та інтелектуальний розвиток особистості

Отже, український танець є не тільки формою мистецтва, а також є джерелом перформативного мистецтва, глибинного зв'язку з національним корінням, яке залишається надзвичайно важливим аспектом формування культурної ідентичності українця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Афоніна О. Код і культурно-історичні традиції «подвійного кодування» у фольклорі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2016. № 3. С. 45–49. URL: <https://journals.urau.ua/visnyknakkkim/article/view/138965>
- Балог К. Танці Закарпаття: репертуарний збірник. Ужгород: Госпрозрахунковий РВВ комітету інформації, 1998. 160 с.
- Берест Р., Плахотнюк О., Берест І. Танцювальні рухи та фігури у давній та сучасній хореографічній культурі населення Гуцульщини. *Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională, 25 martie, 2022, Seria 24. Chișinău: CEP UPSC. Universitatea Pedagogică de Stat «Ion Creangă» 2022. Vol. 2. С. 165–175. DOI: <https://doi.org/10.46728/c.v2.25-03-2023>. p165-175.*
- Бойко О. Контамінація як прояв еклектичності в сучасній стилізації українського народно-сценічного танцю. *Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство*. 2018. (39). С. 106–111. URL: <http://arts-series-knukim.pp.ua/article/view/153668/153205>
- Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю. Київ: Мистецтво, 1996. 3-те вид. 496 с.
- Верховинець В. Теорія українського народного танцю. Київ: Музична Україна, 1990. 150 с.
- Голдрич О. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край, 2003. 160 с.
- Ілюстрована енциклопедія українського народу. Звичаї. Свята. Традиції. / [укладач Сметана І.]. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. 2-е вид., стер. 416 с.
- Квечко О. Автентичний танець як основне джерело створення хореографічної постановки. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка* 2021. Вип. 35. Т. 2. С. 43–49. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_2/9.pdf
- Куценко С. Художня інтерпретація фольклорного танцю. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка*. 2020 Вип. 27. Т. 3. С. 15–19. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_3/3.pdf
- Пісклова І. Стан та дослідження танцювального фольклору Слобожанщини. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2013. Вип. 24. С. 156–166. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/24/19.pdf
- Плахотнюк О. Героїко-патріотична спрямованість сучасної хореографії в рамках фестивалю «Сурми звятяги». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ. 2020. № 1. С. 97–103. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2020.196575>
- Плахотнюк О. Етносвітогляд фольклорного танцю в мистецькому просторі сучасності. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип. 35. Т. 5. С. 4–8. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_5/3.pdf
- Савчин Л., Самохвалова А. Український народний танець у сучасній молодіжній інтерпретації: *Історіографія етносьогодення. Науковий журнал Художня культура. Актуальні проблеми*. 2021. Вип. 17. Ч. 1. С. 98–105. URL: <http://hudkult.mari.kyiv.ua/article/view/247980>
- Українські народні танці / [упоряд. Гуменюк А., ред. Вірський П.]. Київ: Наукова думка, 1969. 616 с.
- Шевченко Н. Об'єкти мистецтва з календарною символікою як елементи культурної спадщини. *Культура і сучасність*. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 42–47.
- Шевчук А. Розвиток національної ідентичності студентів засобами соціальних проєктів із впровадження українських хореографічних традицій. *Танцювальні студії*. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2023. С. 28–41.

REFERENCES

1. Afonina, O. (2016). *Kod i kulturno-istorychni tradytsii «podviinoho koduvannia» u folklori* [Code and cultural-historical traditions of «double coding» in folklore]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*. № 3. 45–49. URL: <https://journals.urau.ua/visnyknakkim/article/view/138965> [in Ukrainian].
2. Baloh, K. (1998). *Tantsi Zakarpattia* [Dances of Transcarpathia]: *repertuarnyi zbirnyk*. Uzhhorod: Hosprozrakhunkovy RYV komitetu informatsii. 160 s. [in Ukrainian].
3. Berest, R., Plakhotniuk, O. & Berest, I. (2022). *Tantsiuvalni rukhy ta fihury u davnii ta suchasni khoreohrafichnii kulturi naselennia Hutsulshchyny* [Dance movements and figures in the ancient and modern choreographic culture of the Hutsul region]. *Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională, 25 martie, 2022, Seria 24. Chișinău: CEP UPSC. Universitatea Pedagogică de Stat «Ion Creangă» 2022. Vol. 2. Pp. 165–175. DOI: <https://doi.org/10.46728/c.v2.25-03-2023.p165-175>. [in Ukrainian].*
4. Boiko, O. (2018). *Kontaminatsiia yak proiav eklektychnosti v suchasni stylizatsii ukrainskoho narodno-stsenichnoho tantsiu* [Contamination as a manifestation of eclecticism in the modern stylization of Ukrainian folk stage dance]. *Visnyk KNUKiM. Serii: Mystetstvoznavstvo*. (39). Pp. 106–111. URL: <http://arts-series-knukim.pp.ua/article/view/153668/153205> [in Ukrainian].
5. Vasylenko, K. (1996). *Leksyka ukrainskoho narodno-stsenichnoho tantsiu* [Vocabulary of Ukrainian folk stage dance]. Kyiv: Mystetstvo. 3-te vyd. 496 s. [in Ukrainian].
6. Verkhovynets, V. (1990). *Teoriia ukrainskoho narodnoho tantsiu* [Theory of Ukrainian Folk Dance]. Kyiv: Muzychna Ukraina. 150 s. [in Ukrainian].
7. Holdrych, O. (2003). *Khoreohrafiia: Posibnyk z osnov khoreohrafichnoho mystetstva ta kompozytsii tantsiu* [Choreography: A Guide to the Fundamentals of Choreographic Art and Dance Composition]. Lviv: Krai. 160 s. [in Ukrainian].
8. *Iliustrovana entsyklopediia ukrainskoho narodu. Zvychai. Sviata. Tradytsii*. (2014) [Illustrated Encyclopedia of the Ukrainian People. Customs. Holidays. Traditions] / [ukladach Smetana I.]. Kharkiv: Knyzhkovyi Klub «Klub Simeinoho Dozvillia». 2-e vyd., ster. 416 s. [in Ukrainian].
9. Kvetsko, O. (2021). *Avtentychni tanets yak osnovne dzherelo stvorennia khoreohrafichnoi postanovky* [Authentic dance as the main source for creating a choreographic production]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. I. Franka*. Vyp. 35. T. 2. Pp. 43–49. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_2/9.pdf [in Ukrainian].
10. Kutsenko, S. (2020). *Khudozhnia interpretatsiia folklornoho tantsiu* [Artistic interpretation of folk dance]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: Mizhvuzivskyi zbirnyk prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. I. Franka*. Vyp. 27. T. 3. Pp. 15–19. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_3/3.pdf [in Ukrainian].
11. Pisklova, I. (2013). *Stan ta doslidzhennia tantsiuvalnoho folkloru Slobozhanshchyny* [The state and research of dance folklore of Slobozhanshchyna]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*. Vyp. 24. Pp. 156–166. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/24/19.pdf [in Ukrainian].
12. Plakhotniuk, O. (2020). *Heroiko-patriotychna spriamovanist suchasnoi khoreohrafii v ramkakh festyvaliu «Surmy zvytiay»* [Heroic-patriotic orientation of modern choreography within the framework of the «Trumpets of Victory» festival]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*. Kyiv. № 1. Pp. 97–103. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2020.196575> [in Ukrainian].
13. Plakhotniuk, O. (2021). *Etnosvitohliad folklornoho tantsiu v mystetskomu prostori suchasnosti* [Ethno-worldview of folklore dance in the artistic space of modernity]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zb. nauk. prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Vyp. 35. T. 5. Pp. 4–8. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_5/3.pdf [in Ukrainian].
14. Savchyn, L., Samokhvalova, A. (2021). *Ukrainskyi narodnyi tanets u suchasni molodizhnii interpretatsii: Istoriografia etnosohodennia* [Ukrainian folk dance in modern youth interpretation: Historiography of ethno-presentation]. *Naukovyi zhurnal Khudozhnia kultura. Aktualni problemy*. Vyp. 17. Ch. 1. Pp. 98–105. URL: <http://hudkult.mari.kyiv.ua/article/view/247980> [in Ukrainian].
15. *Ukrainski narodni tantsi* (1969) [Ukrainian folk dances] / [uporiad. Humeniuk A., red. Virskyi P.]. Kyiv: Naukova dumka. 616 s. [in Ukrainian].
16. Shevchenko, N. (2019). *Obiekty mystetstva z kalendarnoiuv symbolikoiu yak elementy kulturnoi spadshchyny* [Art objects with calendar symbols as elements of cultural heritage]. *Kultura i suchasnist*. Kyiv: NAKKKiM. Pp. 42–47. [in Ukrainian].
17. Shevchuk, A. (2023). *Rozvytok natsionalnoi identychnosti studentiv zasobamy sotsialnykh proiektiv iz vprovadzhennia ukrainskykh khoreohrafichnykh tradytsii* [Development of students national identity through social projects to introduce Ukrainian choreographic traditions]. *Tantsiuvalni studii*. Kyiv : Vyd. tsentr KNUKiM. Pp. 28–41. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 26.09.2025

Дата публікації: 23.10.2025